

W Polsce tylko 14 proc. pracujących osób powyżej 50. roku życia odczuwa satysfakcję z pracy – wynika z dziewiątej edycji badania SHARE. To może wpływać na ich dalszą aktywność zawodową. Badacze podkreślają bowiem, że w krajach, w których jest więcej osób niezadowolonych z pracy, wskaźniki zatrudnienia w starszych grupach wiekowych są niższe. To ważny sygnał dla polityków i firm, które przez zmiany demograficzne w kolejnych dekadach zmierzają się z coraz większymi problemami kadrowymi.

*– W badaniu SHARE badamy różne aspekty satysfakcji z pracy osób w wieku 50 lat lub więcej: czy praca jest wymagająca fizycznie, czy czują presję czasu, czy są zadowoleni z możliwości rozwoju i wynagrodzenia, czy mają szanse awansu, czy czują, że mają wsparcie pracowników i autonomię w wykonywaniu pracy. We wszystkich krajach, które badamy, czyli w Izraelu i 27 krajach w Europie, ok. 20 proc. osób jest naprawdę zadowolonych z pracy – mówi dr hab. Agnieszka Chłoń-Domińczak, prof. SGH, przewodnicząca Rządowej Rady Ludnościowej i liderka krajowej grupy badawczej SHARE.*

W badaniu, opartym na danych z dziewiątej edycji SHARE („Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe”, 2021–2022), wśród ponad 4,8 tys. respondentów aktywnych zawodowo zidentyfikowano cztery grupy pracowników 50+. Największą stanowiły osoby niezadowolone (27 proc.), a następnie zmęczone fizycznie (26,8 proc.) oraz zniechęcone (25,2 proc.). Oznacza to, że ok. 80 proc. pracowników w wieku 50 lat i więcej odczuwa ograniczoną satysfakcję z pracy, choć z różnych powodów.

W badaniu stwierdzono istotne zróżnicowanie między poszczególnymi krajami. Z danych, przedstawianych podczas VI Kongresu Statystyki Polskiej, wynika, że w Polsce nieco ponad 14 proc. osób deklaruje satysfakcję z pracy. Dla porównania w Szwajcarii to 42 proc. badanych. Do grupy osób odczuwających zmęczenie fizyczne zakwalifikowano prawie 38 proc. pracujących Polaków powyżej 50. roku życia, do grupy niezadowolonych – prawie 30 proc., a zniechęconych – 18,2 proc.

*– Wśród Polaków osób niezadowolonych jest więcej niż przeciętnie w Europie. Mamy dosyć dużą grupę osób, które czują się fizycznie zmęczone wykonywaną pracą. W innych krajach wygląda to bardzo różnie. Kraje skandynawskie mają największy odsetek pracowników zadowolonych z pracy. Z kolei Europa Środkowa i Wschodnia, ale także Europa Południowa to miejsca, gdzie osób zadowolonych jest najmniej – wymienia liderka krajowej grupy badawczej SHARE.*

Jak podkreśla, na podstawie innych badań można przypuszczać, że częściowo wynika to z tego, że Polacy pracują więcej niż przedstawiciele innych narodów. Z danych Eurostatu wynika, że w 2025 roku nasz tydzień pracy liczył średnio 38,7 godzin. Taki sam rezultat odnotowali Bułgarzy, a dłużej od nas pracowali tylko Grecy (39,6 godzin). Średnia dla całej UE to niecałe 36 godzin w tygodniu. Najkrótsze godziny pracy odnotowano w Holandii (31,9), Niemczech i Danii (33,9) oraz Austrii (34).

*– Nie mamy kultury godzenia pracy i życia rodzinnego, nie mamy modeli typu flexicurity [model łączący elastyczność rynku pracy i ochrony socjalnej – red.], które wdrażają chociażby kraje skandynawskie. Mamy też trochę inny profil, jeżeli chodzi o wykształcenie, strukturę rynku pracy – to wszystko należy uwzględnić, kiedy interpretujemy wyniki – mówi prof. Agnieszka Chłoń-Domińczak.*

Dziewiąta edycja badania została przeprowadzona w latach 2021–2022, więc uwzględniono w niej również zmiany na rynku pracy wywołane pandemią. Badacze podkreślają, że zakłócenia pracy spowodowane lockdownami miały ograniczony wpływ na odczuwaną satysfakcję z pracy, ale praca zdalna zmniejszyła odsetek w grupie zmęczonych fizycznie.

– *Staraliśmy się też popatrzeć na to, jak cechy indywidualne jak wykształcenie czy płeć wpływają na satysfakcję z pracy. Widać, że osoby lepiej wykształcone generalnie mają większe poczucie satysfakcji. Różnice płci nie są duże, ale kobiety częściej czują zniechęcenie* – mówi liderka krajowej grupy badawczej SHARE.

Eksperci podkreślają, że satysfakcja z pracy jest kluczowym czynnikiem decydującym o kontynuowaniu zatrudnienia przez osoby 50+. Szczególnie dotyczy to osób, które nabywają już praw do emerytury. Badanie CBOS „Aktywność zawodowa osób starszych” wskazuje, że niemal co piąta osoba otrzymująca emeryturę pozostaje aktywna zawodowo. 63 proc. z nich planuje pozostać na rynku pracy tak długo, jak to będzie możliwe. Wśród najważniejszych motywatorów wymieniają właśnie odczuwaną satysfakcję z pracy.

– *W krajach, gdzie jest więcej osób zadowolonych z pracy, są wyższe wskaźniki zatrudnienia wśród osób w grupie 55–64 lat. I odwrotnie, tam, gdzie mamy mniej zadowolonych z pracy, jest też mniej osób, które pracują – i to jest jeszcze silniejszy związek. W związku z tym widać bardzo wyraźnie, jak ogromne znaczenie ma budowanie odpowiedniej jakości i warunków pracy. Chodzi o to, jak rozkładać zadania, żeby nie było presji czasu, jak dawać ludziom autonomię wykonywania pracy, jak doceniać ich pracę i budować sieci społeczne* – wymienia prof. Agnieszka Chłoń-Domińczak.

To ważny wniosek dla pracodawców, ale też instytucji kształtujących politykę rynku pracy. Poprawa warunków pracy, w tym np. ograniczenie obciążenia fizycznego oraz wzmocnienie bezpieczeństwa zatrudnienia, może stanowić jej istotny element.

– *Warto myśleć o tym, jak ukierunkować różnego rodzaju instrumenty, które wspierają budowanie satysfakcji z pracy pracowników, chociażby wykorzystanie funduszu szkoleniowego, ale także narzędzia dostępne w urzędach pracy, programy finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego czy tworzenie odpowiednich warunków pracy, tu wspomnę o Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych i środkach na prewencję, na tworzenie rozwiązań, które wspierają bezpieczne, wysoko jakościowe miejsca pracy* – podkreśla ekspertka.

Zachęcanie do dłuższej aktywności zawodowej jest koniecznością ze względu na tempo starzenia się społeczeństwa i kurczenia się siły roboczej. Główny Urząd Statystyczny podaje, że w 2024 roku osoby powyżej 60. roku życia stanowiły 26,6 proc. polskiego społeczeństwa. Według prognoz w 2050 roku odsetek ten wzrośnie do 37 proc. Badanie CBOS „Wyobrażenia dotyczące własnej starości” z maja 2026 roku wskazuje, że ośmiu na 10 ankietowanych poniżej 60. roku życia spodziewa się, że w starszym wieku będzie się utrzymywać z emerytury. Większość (ok. 60 proc.) zakłada, że będzie wówczas pracować zarobkowo, przynajmniej dorywczo.

– *Pracowników 50+ na rynku pracy będzie coraz więcej, więc warto dbać o te osoby. Od nich w dużym stopniu zależy przyszłość naszego rynku pracy* – podsumowuje prof. Agnieszka Chłoń-Domińczak.

Źródło: Newseria